

1

Mensbeelden 2021

2-Dennett

Petra Bolhuis-Maieutiek

Maieutiek - Mensbeelden-2021

1

2

Introductie

Inhoud

- Arendt over het totalitarisme;
- **Dennett over ons brein en de vrije wil;**
- Butler over Gender;
- Rorty over leven in onzekere tijden.

Opzet

- Introductie in het eerste uur met als uitgangspunt de citaten van de filosoof zoals op de website beschikbaar.
- Gesprek over de relatie theorie-praktijk

Maieutiek - Mensbeelden-2021

2

Dennett
1942

Maieutiek - Mensbeelden-2021

3

4

In vogelvlucht

- Kritiek op vrije wil. Keuzes zonder druk zijn het hoogst haalbare.
- Materialist,
- Felle Atheïst (één van the Four Horsemen van het nieuwe atheïsme, samen met Richard Dawkins, Sam Harris en Christopher Hitchens.
- Gaande weg zijn denken meer ruimte voor het eigene van de mens, meer ruimte voor het verschil tussen lerende machines en de menselijke geest, maar wel een reductionistisch materialistische wijze van beschrijven.

Maieutiek - Mensbeelden-2021

4

5

Dieren kunnen niet denken, of wel?

- Dennett schreef in 1983 dat het handig zou zijn om bij diergedrag te veronderstellen dat er mentale toestanden zijn toe te schrijven aan dieren, maar hij zegt in 1996 dat dieren- behalve honden- automaten zijn zonder gevoelens.
- Honden zijn namelijk door mensen gesocialiseerd.
- Maar ook mensen hebben bij hem nooit gevoelens als een werkelijke waarde, gevoelens zijn afkomstig van S-R relaties die dan wel aangeboren dan wel aangeleerd zijn en als basis het overleven hebben. Intentionele taal is inhoudsloos volgens Dennett. Waarom we doen wat we doen heeft uiteindelijk te maken met gerichtheid op werkelijke (fysische) zaken en niet met psychische zaken als geloven of wensen.

Maieutiek - Mensbeelden-2021

5

6

Memen

“Als je evolutie als een eenvoudig en universeel algoritme benadert, besefte Dawkins, kan je het in principe ook toepassen op andere domeinen. Ook culturele ideeën en artefacten kunnen we als replicatoren beschouwen die zich in onze breinen nestelen en verspreiden. Hij bedacht er de term “meme” voor, naar analogie van “gene. In een populatie van menselijke breinen zijn bepaalde “memen” succesvoller dan andere, omdat we ze interessanter of mooier of onweerstaanbaarder vinden. Dennett is een vurige pleitbezorger van deze visie op evolutie, zowel op biologisch als op cultureel vlak. In zijn boek *Breaking the Spell* analyseert Dennett religie als een soort cultureel virus dat onze breinen infecteert. Niet omdat het ons iets oplevert of omdat het een nuttige functie vervult voor de maatschappij, maar gewoon omdat het ideeën zijn die zich gedurende duizenden jaren van evolutie hebben gespecialiseerd om aantrekkelijk te zijn voor hun gastheer, het menselijke brein.” (bron <https://maartenboudry.be/2021/02/daniel-dennett-over-evolutie-en-andere-gevaarlijke-memen.html>)

Maieutiek - Mensbeelden-2021

6

7

A.I. gaat de mens voorbij streven

- De mens is ten diepste een computer bestaande uit een leger domme homunculi die beslissingen nemen. Dat kan een mechanisme ook en wellicht beter. Denk aan de schaakcomputer. (1978 in *Brainstorm* en 1987 *The intentional stance*)
- In 2017 schrijft hij van bacterie tot Bach en terug en daar lijkt enige waardering van het menselijke bewustzijn te ontstaan; zie de citaten.

Micheleuk - Mensbeelden-2021

7

8

Citaten

- "Een bewuste menselijke geest is geen wonder, geen schending van de principes van de natuurlijke selectie, maar een nieuwe uitbreiding daarvan, (Bacterie 442)
- "Zelf ben ik er niet in geslaagd om een overtuigend argument op te stellen voor de verlokkelijke conclusie dat begrip 'intrinsiek' waardevol is – al vind ik begrip een van de mooiste en spannendste dingen die het leven te bieden heeft – maar ik denk dat er *om praktische redenen* veel te zeggen valt voor het intact bewaren en verbeteren van het menselijke begripsvermogen en het beschermen daarvan tegen de kunstmatige begripsvarianten die nu binnen het diepe leren worden ontwikkeld." (B. 451)
- "De culturele evolutie heeft zichzelf met haar eigen vruchten gededarwiniseerd" (b.456)

Micheleuk - Mensbeelden-2021

8